

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1918-ci il 13 noyabr (Çərşənbə günü) tarixli XXXVIII nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

AZƏRBAYCAN

Çərşənbə, 6 səfərlülmüəffər sənə
1337. 13 təşrin-sani sənə 1918.Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi,
iqtisadi türk qəzetəsidirMəhəlli-ıdare:
Bakı, Vorontovski və Qubernski
küçələrin küncündə 4 nömrəli evdə
"Azərbaycan" idarəsi.

Telefon nömrə: 39-60.

Tək nüsxəsi 50 qəpik.

Türk və İslamla müfid məqalələrə
səhifələrimiz açıqdır.

Dərc olunmayan övraq iada edilməz.

Dərc edilən məqalənin mükafatını
ıdare təyin edir.Abunə şəraiti:
Yanvarın birinədək Bakı üçün 24,
başqa şəhərlərə 35 rublədir.
Bir aylığı Bakıda 12,
başqa şəhərlərdə 19 rublədir.Elan fiatı: sətəri 2 rubla. Kərratla gedən
elanlar üçün güzəşt edilir.ELANI-RƏSMİ
[RƏSMİ ELAN]

Acil ehtiyacat [ehtiyaclar] və istimdad [kömək istəmək] üçün telefonla gündüzləri 25-80, gecələri 6-23 nömrəli Polis Müfəttişi-Ümumiliyina [Baş Polis Müfəttişliyinə] müraciət ediniz.

AZƏRBAYCAN ŞURAYI-MİLLİ RƏYASƏTİNDƏN

Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökumətinin qərarına və Heyət-i Vükala Raisi Fətəli xan Xoyski müraciətinə binaən [əsasən], Azərbaycan Şurayı-Millisinin noyabrın 16-sında iniqad edəcəyi [təşkil ediləcəyi, qurulacağı] bütün Azərbaycan vətəndaşlarına elan ilə barəbar, Şurayı-Milli azasının [üzvlərinin] yövmi-məzkurda [deyilən gündə] Bakıda bulunmalarını rica edirəm. Hər nə səbəbdənsə xüsusi dəvətnamə əlammamış olan azanın işbu elannamə ilə iktifa etmələri [kifayətlənmələri] müstədadır [xahiş olunur].

Azərbaycan Şurayı-Millisi Raisi Rəsulzadə Məhəmməd Əmin

İNNA LİLLAHİ VƏ İNNA İLEYHİ RACIÜN

Mollağa Əbdülhüseynzadənin qardaşı və əmisi oğlu, Hacı Məhəmməd Kazımzadə və Məşhadi Məhəmməd Şükürzadənin dostları **Məmi** və **Səidullayın** üç nəfər arxadaşlarıyla bu il Qurban bayramının günü Quba mahalında Çərçi kəndində zalım qatillər tərəfindən faciəvi bir surətdə qətl olduqlarını öz qöv-məqrəbə və dost-aşınalarına elan edir. Pasmazar həmin safar ayının 9 və 10-unda Quba meydanında Məşhədiyevin karvansarasında olacaqdır.

ELANI-RƏSMİ
[RƏSMİ ELAN]

Polis Müfəttişi-Ümumiliyindən
1. Əvvəlcə dəxi elan olunduğu üzrə qadın, erkək, bilcümülə [bütün] erməni əhalinin Tiflis, İravan və sair hər hangi məmaliki-xariciyyəyə [xarici məmaləkətə] əzimətləri [gedişləri] tamamilə sarbastdır.
2. Əzimət edəcəklər səyahət vərəqələrinə almaq üzrə Polis Müfəttişi-Ümumiliyina müraciət edəcəklərdir.
3. İşbu əsər tarixi-eləndən [elan tarixindən] etibarən beş gün Bakıda müntəşir [nəşr olunan] bilümm [bütün] qəzetlərlə nəşr ediləcəkdir.

ELANI-RƏSMİ
[RƏSMİ ELAN]

Azərbaycan Polis Müfəttişi-Ümumiliyindən
Bütün Bakı şəhəri ilə Balaxana və Sabuncu məntəqələrində idarəyi-örfiyyə [fövqaladə vəziyyət] dolayısıyla gecə saat on ikiyə qədər əvvəlcə verilən sərbəsti müddətə, bu gecədən etibarən nisf-ül-leylədən [gecə yarısından] sonra saat ikiyə qədər təşmil olunmaqla [səmil edilməklə], hər kəsin gecələri saat ikiyə qədər xaricdə buluna biləcəyi və ancaq ikidən sonra xaricdə görülməklərin dərdəst ediləcəyi [saxlanılacağı] bilümm [bütün] əhaliyə məlum olmaq üzrə elan olunur.

ELAN

Salyan qışlasındakı [kazarmasındakı] əsgərlərimiz üçün döşək, yorğan, yastıq, kravat, pamuqdu vəziyyət, corab kimi əşyaya ehtiyac pək artıqdır. Bu xüsusdə əsgər sevan və istəyən əhalinin də müavinətini [köməyini] rica edirəm. Bu kimi əşyadan vərə biləcəklərin Salyan qışlasında Azərbaycan Alay Komandanlığına məlumat vermələri və bu işə cəmaətin öz aralarında köməqli dəstələri qayıraqa böyük yardımda bulunmaları təvəqqə olunur. Yardımda bulunacaqların isimləri ilə verdikləri əşya qəzetlərlə xalqa elan ediləcəkdir.

İkinci Azərbaycan Fırqası [diviziyası] İlavəzaim raisi: Binbaşı Nuri

QİSMİ-RƏSMİ
[RƏSMİ HİSSƏ]

AZƏRBAYCAN HÖKUMƏTİNİN QƏRARDADI

Azərbaycan dairəsindən kənara aparılan ev şeyləri gömrük vergisindən azad edirlər. Müəyyən miqdardan artıq olan qızıl, gümüş və qeyri qiymətli şeylərdən, qiymətnə münasib 30 faiz vergi alınacaqdır.

Şöbə raisi: A. Çexovski

MAARİF NƏZARƏTİ ƏMLRƏİ

9 təşrin-sani 1334
Nömrə 103
Həmin sənə təşrin-saninin ibtidasından [əvvəlindən] Yakov Mixaylovic Şirşev Bakı İkinci Reali məkətbəsinə müəllim təyin olunur.
Nömrə 104
Reyhan xanım Axundovanın səhhəti düzəlməyə qədər müvəqqəti olaraq Rəşxəndə xanım Axundova Müqəddəs Nina məktəbinin birinci şifində tədrisə buraxılır.
Nömrə 105
Həmin sənə təşrin-saninin ibtidasından Konstantinov Təqsimi-Ərazi (Mejevoy) Darüülumunu [Konstantinov Torpaq və Xəritəçəkmə Institutunu] bitirmiş olan Arkadi Abramovici Kaçan, Bakı Birinci Reali məkətbəndə ülmürirəziyyə tədrisinə buraxılır.

Maarif naziri: N. Yusifbəyli

ZİRAƏT NƏZARƏTİNİN
[KƏND TƏSƏRRÜFATI
NAZİRLİYİNİN]
ƏMİRİ

9 təşrin-sani 1334
Nömrə 93
Ziraət Nəzarəti dəftərxanasının müdirlik vəzifəsini ifa edən Şimakovski gələne qədər Ziraət İdarəsi naçalnik Şpitalski öz vəzifəsini aparmaqla bərabər, təşrin-saninin [noyabrın] ibtidasından [əvvəlindən] dəftərxana müdirliyi vəzifəsini ifa etməyə buraxılır.
Nömrə 94
Həmin təşrin-əvvəl [oktyabrın] 15-indən Gəncə quberniya zəmsəvo aqronomu Yusif bəy Əbdürrəhman Ziraət Nəzarətinin Kənd və Fələhət [Kənd Təsərrüfatı və Kənd Təsərrüfatı Sənayesi] şöbəsinə aqronom təyin edilib.

Nömrə 95

Bu tarixdən Kənd və Fələhət müdirliyi vəzifəsinin ifası müvəqqəten Ziraət Nəzarəti aqronomu Yusif bəy Əbdürrəhmana həvalə edilir.

Ziraət nairi X. Sultanov

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

- Almaniya mətbuatının verdiyi xəbərlərə görə, Belçikadan ötrü elan edilən əfv-i-ümumi [ümumi əfv] əsasında müvafiq, Almaniyada olan Belçika dinc əhali əsirlərinin azad edilməsi haqqında binəgüzərlük edilmişdir [sərəncam verilmişdir].

- Təşrin-saninin [noyabrın] 6-sında məsəli-carıyyə [cari məsələlər] müzakirəsi üçün Rəyxtəq Sosial-Demokrat Fırqasının [Almaniya Sosial-Demokrat Partiyasının] tacili iclası vəqə olmuşdur. Mazkur [adi çəkilən] fırqə başçuları alman fəhla sinfinə bir müraciət-namə buraxaraq deyir ki, sülh yaxınlaşdığına binaən [gərə], demokratik azadlığın genişlənmə möhkəmlənməsi üçün əhalini və tərxis edilən əsgərləri kifayət qədər ərzaqla təmin etmək tədbirləri görülməsi lazımdır. Böylə bir zamanda fəhla qüvvələrinin ayrılmasıyla qaradaş öldürücü itxtilafərlə kök salmaq imkanı verilməməsi və məsuliyyətsiz adamların səsine və məsləhətinə qulaq asılmaması fəhələrlə təklif edilir. Berlin qəzetləri yazırlar ki, Sosial-Demokrat Fırqasının hər iki carayanı başçılarında fırqanın hər iki dastasının birləşməsi qərarı qəbul edilmişdir. Bu məqsədlə intixab edilmiş [seçilmiş] olan sazış komissiyasının bu günlərdə birinci iclası vəqə olacaqdır.

- Lvovdan Krakova gələnlərin rəvayətinə görə, bu şəhərdə ukraynalılar ilə polyaqlar arasında mübarizə davam etməkdədir. Küçələrdə atışma vəqə olur.

- Zalsburqdan keçib getməkdə olan Bavariya əsgərləri, məhəlli [yerli] məmurlar tərəfindən dəyandırılmışlardır. Məhəlli məmurlar bu əsgərləri Tiroldan keçib getmələrini və damiryolundan istifadə etmələrinə mümaniat [manea] göstərmişlərdir. Alman əsgərləri güclə keçib gedənlərin izhar etmişlərdir. Bu münasibətlə Bavariya Hərbiyyə vəzir Tirol Milli Şurasına teleqraf edib, bu əsgərlərin buraxılmalarını lazim olduğunu xəbər vermişdir. Çünki bu əsgərlərin hərəkətində Tirol haqqında heç bir düşmənanə məqsəd olmayıb, Avstriya ilə əqd ediləcək [imzalanacaq] sülhdən sonra açıq qalacaq Bavariya sərhədinin mühafizəsinə məqsədini təqib etməkdədir. Hələ ki, alman əsgərlərinin qabaq hissəsi gəlib, ümdə qüvvələr dalınca gəlməkdədir. Bunlar buraxılmadıqı zaman silahlə iş görməyə məcbur olacaqlardır. Qərb cəbhəsində olan Avstriya əsgərlərinin vətənlərinə qayıtmalarına imkan vermək üçün Bavariya sərhədinin mühafizəsi lazımdır.

- Almaniya qışlarında [kazarmalarında], ələxüsus Berlinədə nəşr edilən [yayılın] vərəqələrdə əsgərlər ictimai inqilabə və müstəqil kommunist fırqası təşkil etməyə dəvət edirlər. Ciddi təftişlər sayəsində mühaqqəq edilmişdir [dağıqlaşdırılmışdır] ki, bu vərəqlər Rusiyada çap edilmiş Şura Hökumətinin nümayəndələrindən tərəfindən Almaniyaya gətirilməklə, Rusiya səfərxanası üzvləri tərəfindən nəşr edilmişlərdir [yayılmışdır]. Şərəfdə olan Almaniyada ordus ərasində bu intibahnamələr [təbliğət vərəqələri] yoxdur. Berlinədə nəşr edilən sosialist qəzetləri yazırlar ki, alman millətinin əqli-salimi [sağlam məntiqi, mühakiməsi] bolşevizm yolu ilə getməyə imkan verəz. Bütün Berlin qəzetləri Rusiya bolşeviklərinin hərc-mərclik hərəkəti əleyhinə ciddi tədbirləri itixaz edilməsini [tədbirlər görülməsini] tələb edirlər.

- Təşrin-saninin [noyabrın] 6-sında Şura Hökumətinin nümayəndəsi löffe xüsusi qatar ilə Berlindən azimət etmişdir [yola düşmüşdür]. Alman sərhədində qədar onu qraf Saurman müşayiət etmişdir. Berlinədə olan bolşevik teleqraf acentalıyı qapanıb, hamı kağızları və işləri möhürləndikdən sonra polisə intixarına verilmişdir.

SÜLH ƏTRAFINDA

Sülh müzakirəti [müzakirələri]

"F. T." qəzetininin məlumatına görə, sülh müzakirətində iştirak etməkdən ötrü Almaniyaya tərəfindən sabiq Haaga (Lahey) Sülh Konfransı hərbi nümayəndəsi general fon Qundel, general-mayor fon Vinderfeldt, Parisdəki sabiq hərbi atəşə fon Hints, Xariciyyə Nəzarətinin sabiq baş katibi və kontrdamiral Meurer təyin edilmişlər.

Almaniya müvəkkillərinin [nümayəndələrinin] qərbə getməsi mütarikə [təşəkkül] məsələsinin tacili sürətdə irəliləyəcəyini göstərir. Hərbi kabina Vilsonun cavab notasını müzakirə etməklə iştigal edir [məşğul olur].

Mütərikə

Cümə günü təşrin-saninin 8-ində gündüz saat üç radələrində Tiflisdə müharibə tərəfeynin [səvaşın iki tərəfin] mütarikə [təşəkkül] əqd etdiklərini [imzalandıqlarını] təsdiq edici məlumat alınmışdır. Rəsmi surətdə elan edilmək gözlənilir. Bununla bərabər, alman qoşunlarının Avstriyanın nemes cəhətlərini [tərəflərini] işğal etməsi xəbəri də alınmışdır.

Almaniya ilə mütarikə şəraiti haqqında

Mütəfiqlərə Almaniyaya ərsində əqd ediləcəyi [imzalanacağı] təsəvvürətdən və mümkünatdan ədd [hesab] edilən mütarikə şəraiti haqqında düşmə və bitərəf dövlət mətbuatında verilən xəbərlər mətbuat tərəfindən böylə təfsir edilməkdədir [yozulmaqdadır] ki, çox vaxt bir-birinə zidd olan bu xəbərlər Almaniyada tacrübə iqdəmatı [addimləri] hesab edilməkdədir. Bu qərarla onların tələbatda [tələblər qarşısında] nə qədər geri çəkilmələrini bilmək istəyirlər. Neçə gün bundan irəli "Hamburqer Fremdenblat"ın adalətli bəyanında deyilir ki, bu xəbərlərə Almaniyaya dairələrində yuxarıdakı mə-nadan başqa qeyri bir məna verilmir. Bununla bərabər, bu xəbərlərin düşmənimiz [in] məmləkətdə məsuliyyətlə dairələrdən və ya öz hökumətlərinə müəyyən nüfuz göstərmək istəyən, qeyri bir mənəfeyli olan firqələrdən buraxılmasını itimnani-tam ilə [tam bir əminliklə] söyləmək olmaz.

ERMƏNİ-GÜRCÜ MÜNASİBƏTİ

Gürcü Parlamentində
(dünənki nömrədən məbəd)

Biz xətti-müstəqim vasitəsilə [birbaşa] generala üç sül verdik:
1. Doğrudurmu ki, fərarli [qaçqın] ermənilər ölkələrinə buraxılıqları halda siz mümaniat [manecilik] göstərsiniz?
2. Doğrudurmu ki, fərarli ermənilərin ərzaq və mühümətlə [ləvazimatı] həz [müsadirə] edilir?
3. Karçıkyanla Məlik-Malayans nə səbəbdən tövqif [həbs] edilmişlər?

İşbu suallara general böylə cavab verdi:

1. Türklar Tiflisdə xüsusi komissiyadan vəsiqəsi olmayanları buraxmaq istəmirlər. Fərarilər özləri getməyə hazırlıdır.
2. Əkmək həz edilməmişdir. Bir dəfə qoşundan ötrü əkmək gecikmişdir. Fərarilərdən qərz [borc] surəti ilə əkmək alındı, fəqət yenə qaytarılmışdır.
3. Karçıkyan ilə Məlik-Malayans əhalini döymək, Axalkalak, Axıska qəzələrinin gürcülərə verilməsi qəbul etməyərk gürcülər əleyhinə təbliğətdə bulunduqlarından naşi [ötrü] tövqif [həbs] edilmişlər. Bir neçə başçuları da vardır ki, ermənilərin göstərdiyi üzrə fənalıq yapmışlar. Bunların da tövqifi üçün lazımı binəgüzərlük edilmişdir [sərəncam verilmişdir].

Şimdiki man "Menabdi" camiiyyətinin kağızını almışam. Bunlar erməni papazı [keşişi] Ohanes Aramyansı gürcü hökuməti əleyhinə təbliğət etməyərk, gəncləri təşviq etməyə müttəhim edirlər [günahlandırirlər]. Papazı tövqif edərək, istintaqdan sonra Tiflisə göndərmək əmrini vermişəm. Bir çox başqa yerlər [in] erməniləri də rica edirlər ki, böylə mübəlğilləri [təbliğətçiləri] tövqif və həbs etməklə onları fəna təsirdən qurtarsınlar. Bizim, fərarilərin ölkələrinə qayıtmalarına maneə olmamızı məsələsi adi bir yalandır. Həqiqəti bilməkdən ötrü adam göndərin.

Generalın aldığımız cavab böylə... Hökumət və general fərarilərin qayıtmalarına mümaniat [manecilik] göstərməmişlərdir. Bunların getməmələrinin səbəbi odur ki, türklar buraxmırlar. Bunu həpsi bilir. Qaçqınlara müavinət [kömək] qəsdı ilə göndərilmişlər siyasət yürütməklə əhalini Gürcüstan əleyhinə qalxırlar. Biz bir çox xainləri də tanıyırk ki, Axıskaqayıtdıqdan sonra öz xoflarından Gürcüstan əleyhinə fəaliyyətdə bulunurlar.

Bir para erməni mübəlğilləri də bir tərlə işləyirlər. Fəqət xalqın ağılı bunu qəbul etmək istəmədiyindən, böylə mübəlğillərdən xilas olmaq tələb edilir. Hökumət də, general da fərarilərin qayıtmalarına mümaniat göstərməmişlər. Fəqət burada başqa məsələ olduğu anlaşılır. Bunlar erməniləri həyəcanə gətirməklə, başqa bir məqsəd yürütmək istəyirlər. Bunlar müfəttəhlik [fitnakçılıq] torunu qurmaq xəyalındadırlar. Məzkur [adi çəkilən] həyat üzvlərindən biri də tramvay xidmətçilərindən idi. Bu zat Qori qəzasından idi. O deyir ki, bu vaxtdək gürcülərə ermənilər miyanında [arasında] gərginlik görülmüşdür. Fəqət şimdiki əhvali dəyişmişdir. Bu zat, işbu gərginliyi aradan qaldırmaqda özünü lazımi iqdəmdətdə bulunmuş [addimlər atmağı] rica və istihram [xahiş] edirdi.

Qaçqınlar buraya iki tərəfdən gəlmişlər: Axalkalak və Axıska qəzaları, İravan quberniyası və Türkiyədən. İravan fərariləri Tiflisdə, Axalkalak və Axıska qaçqınları isə Bakurində yerləşmişlərdir. Bunların miyanında [arasında] gürcü, assuri, ruff və başqaları da vardır. Biz bunlar miyanında təfavüt qoymayırk, Tiflisdə 40.000-ədək qaçqın cəm olmuşdur. Sari əmrəz [yoluxucu xəstəliklər] qorxusundan Tiflis Bələdiyyəsi bunları şəhərdən 300 çəgürün məsafəyə göndərmək məcburiyyətində qalmışdır. Bunlar üçünü o yer pək əlverişlidir. Su, ev, hava və qeyrə [ilaxir]... Oradakı qaçqınların ümumi hesabı 400.000-ədən 6.000 qalmışdır.

Başqaları nerəyə getmişlər? Erməni siyasiyyununa [siyasətçilərinə] böylə sual versək "ölmüşlər" eşidəcəyik. Halbuki bunların əksəri Tiflis əhalisi ilə qarışmışdır. Bakurində dairəsində bunların hesabı 80.000-ə yavvuq idi. Hal-hazırda 25.000-ədək qalmışdır. Mabaqış [qalan] işə qışmən ölmüş, qışmən Surami, Borjomi və Tiflisdə yerləşmişlərdir. Böyləliklə, qaçqınların dörrdən üç hissəsi yerləşmişlərdir.

Markazi düşərgə "Beynənnəhreyin" və Gürcüstan Hökumətinin qaçqınları buraxmaq istəmədiyini məsələlər adi bir müfəttəhlikdən [fitnəkarlıqdan] başqa bir şey deyildir. Qaçqın məsələsinə əvvəldən bu vaxta kimi biz bir nəzərlə baxmışıq, bizim təsəvvürümüza görə, qaçqınlar ölkələrinə qayıtmalı idilər. İravan qaçqınlarına gəlirdikdə, biz inanırdıq ki, Ermənistan onları geri aparacaqdır. Çox zaman yol yox idi. Şimdiki yol açılmış, fəqət bunlar getməli üçün müavinət diləyirlər. Hərgəz burada "Beynənnəhreyin" təşkil ediləcək olarsa, bu onları "Beynənnəhreyin"ləri olacaqdır. (Alqış)

Biz ermənilərin tək-tük qalmaları əleyhinə bir təşəbbüsət yapmayırk. Fəqət külli surətdə Gürcüstan köylərində qalmalarına köylülər razı deyillər. Köylülər torpaq istənilməyindən xof edirlər. Biz yerlilərə qaçqınlar miyanında [arasında] toqquşma yaratmaq istəmədik. Çünki böylə olsaydı, düşmənlərimiz "Beynənnəhreyin" yaradılmasını dəyə[rak] iddia edəcəklərdi. Əlavə, bunun başqa səbəblərdən naşi [ötrü] həlli namümkün idi. Biz qaçqınları Qarayazı, Cavaxetidə yerləşdirmək fikrinə düşdük. Fəqət havanın dəyişməsinəndə dolay bunların miyanında [arasında] xəstəlik və ölüm o qədər artdı ki, özlərinin ricası ilə geriyyə qaytarılmaq məcburiyyətində qaldılar. Tsalka və Axtsur dairələrində də bir çox qaçqın gürcülər yerləşmişlər ki, əhvalı ər ermənilərin əhvalından eyi deyildir. Fəqət biz heç bir təfavüt qoymaq istəmərik.

Biz qaçqınların əhvalını yaxşılaşdırmaq təşəbbüsətinə düşdük. Bundan ötrü də Türkiyə mürəxxəsliyi [nümayəndəliyi] ilə görüşməli idik. Temmuzun [iyulun] 22-sində Üçüncü Türk Ordusu komandanı Əsəd paşaya müraciətən fərarilərin geri Axıska və Axalkalak qəzalarına qayıtmalarına izin verilməsini rica etdik. Bu notanın surəti Azərbaycan Hökumətinə və fon Qressa vermişdir. Eylülün [sentyabrın] 2-sində Tiflisə yeni Türkiyə mürəxxəsi Əbdülkarim paşa gəldi. Eylülün 6-sında biz buna da nota təqdim etdik. Eylülün 8-ində Əbdülkarim paşa bizə xəbər verdi ki, notanı Türkiyə Hökuməti Əsəd paşaya göndərmişdir. Bu zat, işbu məsələnin həllinə itimən bəslədiyini [arxayın olduğunu], özünün sülh və dostluq vasitəsi olduğunu bizə söylədi. Eylülün 11-ində Əbdülkarim paşa bizə bir nota verərək, Borçalı qəzasında 11 köyün müsəlmanlara qaytarılmasını tələb etdi. Müsəlmanlar buradan fərar etmişlər. Biz buna şadlıqla razı olaraq, əvəzində Axıska və Axalkalak qaçqınlarının yerlərinə qayıtmalarını rica etdik. Bu barədə Çxenkeliyə də Berlinədə təşəbbüsdətdə bulunmasını xəbər verdik. Təşrin-əvvəl [oktyabrın] 26-sı və təşrin-saninin [noyabrın] 6-sında Əbdülkarim paşa təklif etdi ki, iki türk zabiti və birer gürcü və erməni nümayəndələrindən ibarət bir komission təşkil edilsin. İşbu komission təşkil edilmiş, fəaliyyətdə də başlamışdır.

Əlavə, biz Ermənistanla mükətabəlyə də [müktəblaşmağa, yazışmağa da] davam edirik. Biz Ermənistan nümayəndəsi Camalyana müraciətlə, soyuqlar hülulundan [düşməsinəndə] dolay qaçqınlar işinin bir an əvvəl həllini rica etdik. Bir hissəsini Gürcüstan, bir hissəsini Ermənistan, bir hissəsini özümüzlə yerləşdirəcəyimizi dərdəhdə etdik [öhdəməzə götürdük]. Ermənistan Hökuməti bizə xəbər verdi ki, bundan ötrü Türkiyə Hökuməti ilə müzakirə davam etməkdədir.

Bunu da əlavə etməlidir ki, bir dəfə də olsun, Ermənistan Hökuməti, qaçqınları Gürcüstanda yerləşdirməkdən ötrü bizə müraciət etməmişdir. Bərkəs [aksinə], bunlar da bizimlə şərik idilər. İş böylə olmuşdur. Bizim düşmənlərimiz müfəttəhlikdə harakətdə bulunmaqla millət müharibəsi salmaq və öz layihələrini, qara fikirlərini yürütmək istəmişlər. Fəqət biz buna razı olmarız. Biz Azərbaycan və Türkiyədə olan hadisəyə [hadisələrə] Gürcüstanda yol verməyəcəyik. (Ümumi alqış) Bizim əlimizdə Daxiliyyə Nazaratının qaçqınlarına kömək etməkdən ötrü verdiyi əmr-lər mövcuddur. Baxın, bunların əvəzində bizim aldığımız təşəkkür-lər Tiflis və ətrafında əleyhimizə yürüdülmə təbliğət olmuşdur. Bizdən nə kimi tədbir itixaz etdiyimiz [tədbirlər gördüyümüz] sorulur. Hökumət bu işləra xitam verməyini [son qoymağı] qat etmişdir

(Gurultulu alqış). Hökumət fitnəyə yol vermək istəmədiyini üçün lazımi tədbirlər itixaz edəcəkdir.

Axşamkı iclasda Parlament ictimaiyyəti-amiyyun [sosial-demokratlar] tərəfindən təklif edilən işbu qərarı qəbul və təsdiq etmişdir. Tiflis erməni qəzetlərinin təşviqəti münasibətlə Sosial-demokratiya fraksiyasının istizahı [soruşu, izahat tələbi] və Hökumətin izahatını dinləyərək, Parlament qeyd edir ki, tamamilə yalan xəbərlər əsası üzərinə qurulmuş olan bu təşviqat ancaq Gürcüstanın istiqbalıyyətinə və demokratik üsul-idarəsinə bir ölüm zərbəsi endirmək qəsdı ilə icra edilir. Parlament müdvər olur ki, Hökumət bu təhlükəyə diqqət verir və iki qardaş millət arasında qan tökülməsinə bais ola biləcək təşviqətdə bulunmalar müqabilinə var qüvvəsi ilə mübarizə edəcəkdir. Parlament Hökumətə etimadını izhar [bildirməklə], müzahirətini [köməyini] vəd etməklə, növbəti məsələlərin müzakirəsinə keçir.

QƏZETLƏRDƏN

Dövlətlər və bolşeviklər

Müharib [səvaşın] dövlətlər nümayəndələrinin Berlinədə iniqad etmiş [baş tutmuş] xüsusi müşavirəsində bolşeviklərin əleyhinə çıxmaq məsələsi lüzumu müzakirə edilmişdir. Məsələni Etifaf nümayəndələri qalxmış, rus nümayəndələri isə bu uğurdan ciddən çalmışlardır. Müşavirə qat etmişdir ki, bolşevizmə intihə [son] verilməlidir.

Bolşevizm tədhişinin [terrorunun] səmərələri [nəticələri] Avropa və Amerika ictimai vicdanını itirədi. Müşavirə qat etmişdir ki, bolşevizm əleyhinə bütün kiçik dövlətlər belə çıxmaldırlar. Bundan ötrü də Rusiyaya bütün Etifaf dövlətləri kimi, Mərkəzi Avropa dövlətləri də müavinətdə [köməkdə] bulunmalıdırlar. Təsəvvür edilmişdir [nəzərdə tutulmuşdur] ki, bütün düvəli-müəzzəmə [bütün böyük dövlətlərin] qoşun qitəatından [hissələrindən] mürəkəb beynəlmillət bir ordu təşkil edilsin. İşbu ordu təşkil Vilsona həvalə edilmişdir.

Amerika siyasiyyunu [siyasətçiləri] ilə edilən mübadiləyi-əfkardan [fikir mübadiləsindən] anlaşılmışdır ki, Amerika dəvairi-rəsmiyyələri [rəsmi dairələri] dəxi bolşevizm əleyhinə çıxmaq tərəfdarıdırlar. Vilson işbu təşəbbüsi ilə yəqin zamanda öhdəsinə götürəcəyini bildirmişdir.

Kadət dairələrində

Kadət fırqasının Kiyevdəki baş komitəsi əhvali-hazirəni [hazırkı vəziyyəti] müzakirə etdikdən sonra bir qətnamə çıxarmamışdır. Əksəriyyət Rusiyada milli mərkəz tərəfdarıdır. İşbu mərkəz gələcəkdə Sülh Konfransında Rusiya tərəfindən iştirak edəcəkdir.

Danişıldığına görə, işbu mərkəz Kiyev olmalı imiş. Nümayəndələr isə müəyyən siyasət tərəfdarı olmaları ilə bərabər, fırqə mənsubiyyəti dərnəzərdə edilməməli [nəzərə alınmamalı] imiş.

Alınan məlumat görə, Moskva kadət dairələri Kiyev ilə bu məsələdə həmrəydir.

Kiyev kadət dairələrində Rusiyanın Sülh Konfransına nümayəndə göndərməsi məsələsi müzakirə edilmişdir. Əksəriyyətin tələbinə görə nümayəndələri Qosudərtvenni Duma əsasında [Dövlət Duması üzvlərindən] olmalıdır.

Zaqafqaziylərin alman darülfünunlarına qəbulu

Qafqaziyyədən alman heyəti xəbər verir ki, Almaniyaya Maarif Nəzarəti Azərbaycandan, Gürcüstandan və Ermənistandan Almaniyaya darülfünunlarına və ali məktəblərə daxil olmaqdan ötrü bir neçə tələbə göndərilməsinə razı olmuşdur. Bununla Almaniyaya Hökuməti əlavə edir ki, bu tələbələr öz təhsilləri haqqında ancaq alman dilinə tərçümə və təsdiq edilmiş şahadətnamələri təqdim etməklə darülfünunlara və ali məktəblərə qəbul ediləcəklərdir. Bundan əlavə, hər bir tələbə hansı məktəbə daxil olmaq istədiyini dəxi göstərməlidir. Darülfünunlara və başqa məktəblərə qəbul edilməkdən ötrü hamı alman darülfünunları və başqa məktəblər nəzərə alınmalıdır. Almaniyaya Hökuməti qeyd edir ki, hal-hazırda dars haqqından başqa bir adam hər ay 3 və ya 4 yüz mark ilə güzəran edə bilər.

NƏZARƏTLƏRDƏ
[NAZİRLİKLƏRDƏ]

Posta və Teleqraf Nəzarətindən

Posta və teleqraf umuru [işləri] məmurlarına 9 təşrin-sanidə [noyabrda] böylə bir əmrnamə göndərilmişdir

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1918-ci il 13 noyabr (Çərşənbə günü) tarixli XXXVIII nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

Bununla bərabər, birinci kurs ikinci üçün və ikinci kurs da üçüncü üçün hazırlıq sinfi məqamında olur.

Hər kursu dörd ay və ümum üç kursu bir sənə zərfində müqtədir şagirdən bu məktəbi bitirəcəkləridir. Riyaziyyat, hikməti-təbiyyə [təbiət elmi], kimya, lisan, coğrafiya, posta əməliyyatı ilə teleqraf müxəbiratı [xəbərləşməsi] bu kursda lazımı miqdarda tədris ediləcəkdir.

Hər kursda 288 (həftədə 18 dərs olmaq hesabıla [hesabıla]) dərs olur ki, hər üç kursda 864 dərs edir.

Kiçik posta və teleqraf idarələrində bir kişi [nəfər] posta məmuru, teleqrafçı və baxıcı vəzifələrini ifa etməyə məcbur olduğuna binaən [görə], posta əməliyyatı ilə teleqraf işlərini birləşdirmək lazımlıdır.

Teleqraf xətti təmiratında emalatxanalarda və posta idarəsində təcürbə üçün işləmək icbari olduğu kimi, təcürbəli mexaniklərin təhti-nəzarətində [nəzarəti altında] hər mütəəllim [şagird] intahandan irəli müəyyən miqdarda işləməlidir.

Daxil olanların yaşı, türk və rus lisanlarını bilişi və gördüyü təhsili nəzəri-ətınaya alınacaqdır. Türk gənclərindən müxtəsər bir rusca savadı olanlar, qeyri-müsəlmanlardan isə türkçə qonuşmağı bacaranlar qəbul ediləcəkləridir.

Edadi məktəblərin 5-inci sinfinə qədər təhsil görmüşlər üçün dərslər acil program üzrə [olacaq], əməli və fənni tərəfləriylə əşinə olduqca kursları bitirmək mümkünətdəndir.

Təhsili itmam etdikdə [bitirdikdə] şagirdəna [şagirdlərə] 4-üncü dərəcə məmur və yaxud kiçik mexanik sifətilə xidmət veriləcəyi qətidir. Onlar da bir bucuq sənə dövlət xidmətindən kənar olma-mlıdırlar.

Məktəbdə mütəəllimlərdən [şagirdlərdən] həqqi-tədris alınacaqdır. Fəqət fəqir və çalısqanların ikinci dərəcədən (kursdan) başlayaraq bu para vergisindən azad edəcəkləridir.

Haqqı-tədris hər dərəcə üçün əllişər və bütün məktəbdə 150 rublə olacaqdır.

Məktəb Posta və Teleqraf naziri həzrətlərinin tahti-nəzarətində [nəzarəti altında] olmaqla, məktəb müdir və müəllimləri surası ilə idarə ediləcəkdir. Müəllimlər kursunda nazir tərəfindən bir mürəxxas [nüməyəndə] iştirak edəcəkdir ki, bu da məsələlərin həllində onlarla müsəvi [bərabər] hüquqa malik olur.

Bu məktəbdə təhsil bitirildikdən bir bucuq sənə sonra daimi Posta və Teleqraf məktəbi üçün bir program hazırlanib, Nazarət tərəfindən qəti olaraq təsdiq və həyata tətibq ediləcəkdir.

Posta və Teleqraf məktəbindən məada [başqa], bir də radio (tel-siz teleqraf) məktəbi gətşdir [açılması] bəklənilməkdədir. Bunun isə program layihəsi şimdii hazırlanır.

Ermənistanda olduğu kimi, əqəliyyat [azlıq] təşkil edən millət nümayəndələri də daxil ediləcəkləridir. Müvəqqət Parlamənin davamı heç bir halda Məclisi-Müəssisən [Təsisçilər Məclisi] seçki işlərini dayandırmayacaqdır. Birinci növbədə Parlamən cərayən edən siyasi məsələlərin həllinə məşğul olacaqdır.

Qafqazıyanın müqəddəratı

Mən Azərbaycanı mütthəhidən Qafqaziya hökumətlərinin müxtariyyətli bir hissəsi təşəvvür edirəm ki, bu hökumətlər da Azərbaycan, Gürcüstan, Ermənistan və Şimali Qafqazıyadan ibarət olmalıdırlar. Sülh Konfransında ümumi mənfəətləri mütthəhidül-qövl [birgə; sözü bir olaraq] mühafizə və müdfəia etməkdən ötrü Qafqaziya cümhuriyyətləri arasında olan ixtilafli məsələlər sülh तरीق [yolu] ilə həll edilməlidir. Bu nəzəriyyəti bəz əvvəlcə Zaqafqaziya Seymində yürütdüksə də, mütəəssifənə [təəssüf ki], bir para şəraitlə [bəzi şərtlər səbəbilə] bizim arzumuzun vücuda gəlməsi mümaniatə [maneyəyə] düçar oldu. Ümidvər oluruz ki, hal-hazırda Tiflisdə iclas etməkdə olan Qafqaziya Cümhuriyyətləri Konfransı Qafqazıyada sülh və qardaşlıq bərpa edilməsi üçün ümumi bir dil tapar.

AZƏRBAYCANDA

Şuray-Millii dövəti ətrafında

* Şuray-Millinin birinci iclası Bələdiyyə İdarəsi zalında vəqə olacaqdır. Şuray-Millii üzvlərindən xahiş olunur ki, öz adreslərini Şuray-Millinin Bələdiyyə İdarəsində müvəqqəttən yerləşmiş olan dəftərxanasına bildirsinslər.

* Şuray-Millii Sədrinin xahişinə görə, Daxiliyyə Nazarəti ilə Türük və Maabir Nəzarəti [Nəqliyyat və Rabitə Nazirliyi] tərəfindən dəmiryol və posta məmurlarına Şuray-Millii üzvlərinin biləmməniət [məneəsiz] Bakıya gəlmələri üçün müavinət [kömək] və müzahirət [yerlərim, kömək] göstərilməsi binəgüzərligi edilməlidir [sarəncəm verilməlidir].

* Gürcüstan Cümhuriyyətinə olan Azərbaycan siyasi nümayəndəsi Cəfərova teleqraf edilib, Seymin Gürcüstanda olan müsəlman üzvlərinə Şuray-Millinin davəti gününün xəbər verilməsi həvalə edilmişdir.

* Milli Şura işlərinin hamısı Hökumət İşləri müdiri tərəfindən Şuray-Millii sədrinə təslim edilmişdir.

Şəki qəzası

Gəncə valisi Daxiliyyə Nazarəti naminə bir rapor göndərərək, Nuxa qəzasında nizam və əsaişin hökmfərma olduğunu [hökm sürdüyunü] xəbər verir. Mühümmət və ərzağı bəhəlanması Zaqafqaziya pulu ilə Nikolay pulunun qiymətləri bir olmadığından irəli gəlmişdir. Hökumət bu barədə məlumat verdikdən sonra ərzaq ucuzlaşmışdır. Əsgər tacəmmöüsü [yığılması] Şəki qəzasında parlaq bir surətdə keçmişdir.

AZƏRBAYCAN PARLAMANI DƏVƏTİ MÜNASİBƏTİLƏ

I

Demokratik seçki üsulu ilə Məclisi-Müəssisən [Təsisçilər Məclisi] dəvətinədək məmləkəti Parlamənsiz buraxmamaq, həm bunca mühüm tarixi və nazik [həssas] siyasi işləqlərdə dövlət ümürünün [işlərinin] bütün ağırlıqlarını bir qəç ricaldan [adamdan] ibarət Hökumət öhdəsinə atmamaq qəsdii ilə Azərbaycan Milli Şurasının dəvətinə lüzüm görülmüş və müəyyən qərar verilmişdir. Bu surətlə təşri-nəsinin [noyabrın] 16-sında Milli Şura çağırılı. 44 əzədən [üzvdən] ibarət Şura birinci iclaslarında bütün məmləkətin müəvici-əfkəri olan [mövqeyini ifadə edən] bir Parlamən təşkil etmək üçün dairəsinə müəyyən əsaslarla gənişlətməli, əzasının miqdarını artırmaqlı olacaqdır. Fəqət bu məsələni gələcək məqaləməzə buraxaraq, bu gün ancaq Milli Şuranın məhiyyətindən və sabiq fəaliyyətindən bəhs etməyi lazımlı görürük.

Müvəqqət Parlaməninizin bünövrəsini təşkil edən Şuray-Millii, sabiq Zaqafqaziya Seyminin 44 kişidən [nəfərdən] mütəşəkkil [ibarət] Müsəlman fraksiyasıdır ki, burada bütün siyasi cərayənlərin nümayəndələri iştirak edirlər (nəhayət [ifrat] sol sosialistlərdən başqa). Bunların həpsi əsası, müstəqim [birbaşlı], müsəvi [bərabər] və gizli seçki üsui üzərinə intixab edilmiş [seçilmiş] Məclisi-Müəssisən üzvləri olmaq həsəbi ilə [olduqları üçün] tam mənası ilə xalq nümayəndələridir. Şimdii məmləkətə xalq nümayəndəliyi lazımlı və yeni seçkilər icrası üçün vaxt qeyri-müsəid olan bir zamanda müvəqqət Parlamən əzalığına həmidən ziyadə həmin məzkr [adi çəkilən] Şura müstəhəddir [layiqdir, haqqı çatır]. Digər tərəfdən, məzkr Şuranın bütün həyət və hər üzvü ayrılıqda sabiq fəaliyyətilə daxi böylə istehqat [haqq] qazanmışlardır.

Söz burasındadır ki, Zaqafqaziya Seymi dövəti və onun icarəsində Azərbaycan Türk Milli Şurası elanı və hər ikisinin fəaliyyəti öylə bir zamana təsadüf etmişdir ki, bütün Qafqaziya hərc-mərc atəşi içində olaraq bir səhərdən digərinə deyil, bir köydən o birinə belə xəbər çəlməyirdi. Buna görə də Azərbaycan əhalisi Şuray-Millinin fəaliyyətindən tamamilə bixəbər qalmışdır. Bu səbəblədir ki, şimdii Milli Şura yenidən dəvət edildikdə, camaatə onun sabiq fəaliyyətindən məlumat verməyi vacib bildik.

Az bir müddət davam etmiş olan Seym və Milli Şura, bütün fəaliyyətini Dövləti-Osmaniyyə ilə Zaqafqaziya münasibətinə [münasibətlərinə] həsr etmişdir. Zaqafqaziya siyasiyyununun [siyasətçilərinin] bütün fikrini Qafqaziya cəbhəsinin əlvərişli bir surətdə lağvi və Osmanlı ilə əlaqənin qaydaya salınması məsələləri işğal etmişdir. Bu xüsusda mənfəətlərin ixtilafı meydana çıxmışdır. Milli Şura hərc-mərcdən dolay camaatdan ayrı düşdüyündən, öz fəaliyyəti və planları barəsində məlumat verə bilməmişdir. Bundan əlavə, bir çox məsələlər və siyasi mülahizələr şəraitli-mövçudədən [mövcud şəraitdən] dolay əqla bilmirdi. Bu zaman hərc-mərc içində və bəşevçik təhlükəsi altında qalmış camaat müsəllah [silahlı] qüvvəyə ehtiyac olduğunu hiss edirdi. Fəqət bu qüvvəni nə Milli Şura vərə bilirdi, nə də Seym. Ona görədir ki, camaatın da gözü Osmanlı qarışdırılmasını orduşunda idi. Çünki nicətinə ancaq Türkiyədə gürürdü və intizar içində qaldığı halda türklərin gec gəlmələrindən danırlaraq, siyasi nümayəndələrimizi müqəssir tuturlardı. Siyasi nümayəndələrimiz bunu hiss edirdilər. Camaat ilə nümayəndələrimizin rəyləri bir idi. Fəqət bununla belə Milli Şura çox ağır şərait altında işləyirdi. Bir tərəfdən iğtişə, haşsızlıq və zülüm-lərdən tənqə gəlmış camaat, Milli Şura fəaliyyətindən bixəbər qalaraq heç əsası olmadığı etimad və etibarsızlıq ibraz edirdi [göstərirdi]. Digər tərəfdən mütəşəkkil qara fikirlilər adamlar tam cidiyyətlə çalısqırlardı. Bunlar siyasi nümayəndələrimizi xalq nəzarində etibardan salmaq üçün camaat arasında danışırırlardı ki, nümayəndələrimiz ermənilərə, ingilislərə, daha bilməm kimlərə satılmışlar. Bunlar Osmanlı qoşununun Azərbaycanca gəlməsinə razı deyildilər. Qara fikirlilərin böylə təbliğətinə yolurulmuş, tangışmış

camaat inanır və nəticədə camaatla fikri və arzusu bir olan Milli Şura ilə camaat miyanında [arasında] fəlakətli bir uçurum çıxdı. Fəlakətli nəticəsi də çox tez meydana çıxdı.

Digər tərəfdən Tiflisdə dəxi Milli Şuramiz hər tərəfdən ədavətəkarənə [düşməncə], zəhərlə məsmum [zəhərlənmiş] mühit içində qalmışdı. Bu xüsusda yərn.

X. İ.

BAKI XƏBƏRLƏRİ

Bakı valisi 5-inci dairə polisinə xəbər vermişdir ki, Mərkəzi Ev Komitəsinə ev təşkilatı ictimialarından [iyiyyəncəqlərindən] ötrü xüsusi izin almaq lazımlı gəlmədiyini elan etsin. Fəqət icimə və iclas barəsində qalabəyinə [polismeystərə, şəhərin polis müdürünə] xəbər verməlidir ki, məclisdə hall ediləcək məsələdən [məsələlərdən] başqa şey müzakirə edilməməkdən ötrü xüsusi polis məmuru göndərsin.

Mənzil məsələsi

Ev sahibləri ilə kirayənişinlər miyanındakı [arasındakı] əlaqə haqqında Daxiliyyə naziri Bakı valisinə böylə bir müraciətdə bulunmuşdur:

Cənablarınıza əhəli arasında təbliğ və təbşirdən [xəbər verməkdən] ötrü elan edirik ki, ev sahibləri ilə kirayənişinlər miyanında eylülün [sentyabrın] 15-inə kimi əqd edilmiş [bağlanmış] (şifahi və təhriri [yazılı]) müəvilərlər barəsində polis deyil, məhkəmələrə müraciət etməlidirlər. Eylülün 15-indən sonra xud-səranə [özbaşına] mənzilləri tutmuş kirayənişinlər məsələsi isə mənim dəftərxanəmə cənbəndəki [nəzəndəki] həç [müsadirə] şöbasına müraciət edilməlidir.

Xırsızların dərdəst edilməsi [tutulması]

Təşri-nəvvalin [oktyabrın] əvaxiri [axırını], təşri-nəsinin [noyabrın] əvəllində [əvvəllərində] Telefonni cəddə vəqə bir neçə baqqal mağazalarında xırsızlıq yapılmışdı. Seyidali Mirkazimovun mağazasından 25 min rublə, Ağəseyid Səidovun mağazasından 8 min rublə, Ələkbər Məşədi Zeynal oğlu mağazasından 7 min rublə, Ələv-sət Nəcəf oğlundan və Əliəgə Ələsgər oğlundan 4 min rubləlik əşya oğurlanmışdı. Təhqiqatdan anlaşılmışdır ki, işbu xırsızlığı 17 sinnində [yaşında] Həşim Hüseyn oğlu, 18 yaşlı Bayram Mehman oğlu, 18 yaşlı Mirvəhəb Seyidəgə oğlundan mürəkkəb bir xırsız dəstəsi yapmışdır. Təftiş əsnasında bunlarda oğurlanmış əşyanın bir hissəsi; bir çox açar və xırsızlıq ləvazimatı tapılmışdır. Bunlar yapıqlarını boyun-larına almaqla bərabər, kimlərə satdıqlarını da söyləmişlər. Bunların göstərdiyi kimi Yusif Əliyev, Babacəli İsmayil oğlu, Vəli Fətullah oğlu, Həsənəli Rəcəbov, Əliəgə Quliyev, Abbasəli Qafar oğlu, Ağakəsi Salimzadə, Məhəmmədəli Salimov, Ələkbər Cəfərov, Qasim Mürvət oğlu dükənlərdən oğurlanan əşyanın qismi-əzəmi [çox hissəsi] tapılmışdır. Dərdəst edilmiş xırsızlardan Mirvəhəb 2500 rublə para tutulmuşdur. İşbu pul Mirkazimovun. Tapılmış əşya sahiblərinə qaytarılmışdır. Xırsızlar istintaqdan sonra polis müfəttişinə verilmişdir ki, hərbi məhkəməyə verilsinslər. Mal alanlar Daxiliyyə Nazaratinin əmrini icra etmədiklərindən nəşi [ötrü] məhkəməyə verilmişlər.

Qarət

Saratov quberniyası sakini Mahmud Maturin təşri-nəsinin 8-ində 6-ıncı mənəqə pristavına xəbər vermişdir ki, həmin dairə polis məmurluğuna təyin edildikdən sonra vəzifəsini ifadən ötrü Binəqədi kəndinə gedirmiş. Digəh ilə Binəqədi arasında 2 nəfər bədəfkar [pis fikirlilər, yaramaz] onun yorğan-döşəyini və 235 rublə pulunu almışlar. Cənabların tövqifi [həbs edilməsi] üçün lazımlı tədəbir ittixaz edilmişdir [tədbirlər görülmüşdür].

Teatır-musiği

Cümə günü təşri-nəsinin (noyabr) 15-ində Hökumət teatrında Hacıbəyli Qardaşları Müdiriyyətinin aktorları tərəfindən mövqeyi-təməşaya qoyulacaqdır bu mövsümdə birinci dəfə olaraq «Dağılan tifaq» faciəsi və dəlincə «Aşxam səbri xeyir olar» komediyası. Biletlər indidən teatironun kassasında satılmaqdadır.

Səşənbə [çərşənbə axşamı] günü ayın 19-unda mövqeyi-təməşaya qoyulacaqdır Namiq Kamal bəyin məşhur «Vətən» nam əsəri.

«İttihad» məktəbi

Bu gündən etibarən açılış. Yeni və keçən sənədəki kəndi şagirdlərini hər gün saat 9-dan 10-dək məktəb idarəsində qeyd və qəbul edir. Dərslər isə 16 təşri-nə-sanidə başlanacaqdır.

Məktəb idarəsi. 250 3-2

Bakı Vergi Bürosu

B. S. Borşşək vasitəsilə müştərilərə elan edir ki, əlavə gəlir vergisi barəsində şikayətlər ancaq bu il kanuni-əvvəlin [dekabrın] 1-inə (yaş üsuluyula) kimi qəbul ediləcəkdir. Vergi vərəqəsini almayanlar dəxi hüquqlarını itirirlər. Ünvan: Voronovski cəddədə nömrə 4 (Parapet kücündə). Qəbul edilir hər gün axşam saat 6-dan 9-a kimi.

260 2-1

«Türk Ocağı»

Cümə günü noybrayının 15 (28)-ində Nikolayevski küçədə Həşimovun mülkündə, sabiq Rəbəci klubda Türk Ocağının salonunda Türkiyə səyahətindən dönmüş olan Məhəmməd Əmin Rəsulzadə əfəndi tərəfindən «Türkiyə xatirəti» ünvanında konfrans veriləcəkdir. Konfrans saat 6-da başlanacaqdır. Həqqi-düxliyyə [daxil olma haqqı] Türk Ocağı nəfinə [xeyrinə] 2manat qərar qoyulmuşdur.

261 1-1

Elan

Hal-hazırda əhəli arasında təqsim edilən [paylanan] çayın eyi olmadığı şayələrinin intişar tapmasından [yayılmasından] nəşi [ötrü] Bakı Şəhər İdarəsinin Ərzaq şöbəsi Bakı şəhəri və ətrafi əhalisinə elan edir ki, camaat arasında təqsim edilən çay axırncı dəfə xaricdən alınmışdır.

Bu yaxında xaricdən çay gözlənilmədiyindən, əhalinin bu çayı almaları arzu olunur.

Bakı Şəhər İdarəsinin Ərzaq şöbəsi

ELANI-RƏSMİ

Polis Müfəttişi-Ümumiliyindən

Keçən Türk-Rus müharibəsində Əzrurum və həvalisindən [ətrafından] tutulan müsəlman qadın və çocuqları Bakıya gətirilərək para müqəbilində heyvanlar kimi satıldığı və ya sabiq rus hökuməti-imperatoriyası tərəfindən arzu edən əşxasə [şəxslərə] verildiği əldə edilən iki müsəlman çocuğunun ifadəsi üzərinə yapılan təhqiqat nəticəsindən anlaşılmışdır.

Bu kimi müsəlman çocuqlardan hər kimdə var isə Polis Müfəttişi-Ümumiliyyə təslim etməli və əks təqdirdə bu kimilərin çocuq ticarəti yapan cənablar kimi dərdəst [tutularaq] və təcziyə ediləcəkləri [cəzalandırılacaqları] vəqə olan əmr-i-məxsus [xüsusi əmr] üzərinə elan olunur.

723 5 - 1

Türkçə savadlı, təcürbəli bir nəfər şəxs lazımdır ki, Varansovski küçədə, nömrə 7, «Professional» yazı kabinəsində yazı işlərinə məşğul olsun.

At satılır

Ərəb cinsi, al rəngində at satılır. Yaşı 4 yarım, boyu 1 metrə 56 santim. Mənzil Müfəttişliyində Ərzaq şöbasından sormalı. Mariinski, 6 nömrə.

259 1-1

Diş müalicəxanası

S.M. İtkinin süni diş laboratoriyası

Dişlərin ağırsız çəkilməsi. Təzə üsulla farfor və qızıl dişlər qon-darılması. Dişlərinin qayitdırmaq və diş qoydurmaq xahişində olanlar səhər saat 9-dan birə və 4-dən 6-ya qədər qəbul olunurlar. Ünvan: Bolşoy Marskoy küçədə 37 nömrəli ev, telefon 06-25.

208

Berlin Dərülfünununun hakimi L. Melkumyans

Əmrəzi-tənasüliyyə [cinsi xəstəliklər] və dəri naxoşlarını qəbul edir. Qan damarlarına «606» və «916» dəvalarını istemal [tətibq] edir. Hər gün saat 2-4-ə kimi.

Ünvan Birjevoy cəddədə Malakan bağçası qarşısında həkim Temixanyanın müalicəxanasında. Telefon nömrələri 29-85 və 32-77.

255

Diş hakimi Melçarski

Torqovaya soqaqda Muxtarovun xanasında nömrə 15. Dişlərə tədəvi edir, doldurur, ağırsız ixrac edir. Gözəl altun və sairə dişlər emal edir. Xəstələri qəbul edir: sübh saat 9-2-yədək.

210

Həkim S. L. Şklovskaya

Mamalıq və daxili ünəs əmrəzini [qadın xəstəliklərini] qəbul edir. Naxoşlar qəbul olunur: səhər saat 9-dan birə və 5-dən 7-ya qədər. Ünvan: Aziatski küçədə nömrə 153, Bolşoy Marskoy və Krasnovodski küçələrin arasında. Telefon: 50-67.

209

Doktor Kamilə xanım İsmayilov

Uşaq və əmrəzi-daxiliyyəsi [daxili xəstəlikləri] olan naxoşları hər gün səhər saat 10-dan 2-yədək və axşam 4-7 qəbul edir. Adres: Armyski 16. Telefon 56-89.

235

Doktor F. S. Şteyn

Naxoşları qəbul edir səhər saat 9-dan 12-yədək, axşam saat 5-dən 7-yədək.

Mariinski və Tarqovi cəddələrin kücündə Əşrafovun evi, «Jorj» əksxanası. Telefon nömrə 54-44.

232

Arvad diş hakimi Z. A. Şexter xanım

Dişlər ağırsız çıxarılır. Qızıl qapaq, qarına və hər növ qayırma dişlər. Dişin yaxşı qayırılması təmin olunur. Kənarından gənlərin üçün iş təzliklə görüldür. Qiymətlər münasibətdir.

Qəbul olunur 9-dan 2-ya və axşam 4-dən 7-ya kimi. Voronovski küçə, 14 nömrəli evdə, paradni qapıdan.

215

Doktor Ağahüseyn Kazimov

Əmrəzi-daxiliyyəsi [daxili xəstəliklərə] mübtəla olanları qəbul edir hər gün saat 5-dən 7-ya kimi. Parapet, Şəbi İbrahimovun evində, 3-cü mərtəbə. Telefon 27-86.

244

Arvad diş hakimi Moiseyeva-Levin

Olqinski cəddədə ev nömrə 5, 3-üncü mərtəbə, sağda. Telefon nömrə 06-23.

Dişlərə müalicə edir, çıxarır. Kaucuk və qızıl üzərində sabiq Berlin şəhər müalicəxanasının müdiri nəzarəti altında süni dişlər qayırılır. Qəbul edir: səhər saat 9-dan 1-ə kimi; axşam saat 5-dən 8-ə kimi.

216

Mama-fəldşer M. K. Markoviç

Hamilə və azad olmuş qadınları qəbul edir. Bədəni dərmən vurur və masaj edir. Hər gün saat 10-dan 12-yə kimi. Nijni Kladbişinski cəddədə ev nömrə 89. Telefon 34-36.

Burada həkim daxiliyyə və əmrəzi-tənasüliyyə [cinsi xəstəliklər], qadın və cərrahiyyə naxoşları saat 3-dən 5-ə kimi qəbul edir.

240

Doktor Əliheydar Allahverdiyev

Daxili naxoşları qəbul edir səhər saat 8-dən 10-a kimi, axşam saat 4-dən 6-ya kimi. İcəri şəhərdə bağıın qarşısında Minarettski küçə, ev nömrə 1. Telefon nömrə 36-91. Б. Минаретская ул., д. N 1. Телеф. 36-91.

236

Diş təbibəsi Altmanın diş müalicəxanası

Naxoşları qəbul edir saat 8-dən 1-ə kimi, 4-dən 7-ya kimi, qadın-ları 1-dən 3-ə kimi. Dişlərə müalicə edir, doldurur, ağırsız çıxarır və qızıl və kaucuk üzərində süni dişlər qayırır. Hərbiyələrə, məktəbtilərə və çocuqlara külli fəidə edir.

Ünvan: Şamaxinski cəddədə ev nömrə 20. Aptek qarşısında. Telefon 18-73.

245

Müdirlər:

Ceyhun bəy Hacıbəyli Şəfi bəy Rüstəmbayli

«Bu əlavə müahidənamə münasibətə ilə alman səfirinə...»: Bu dövrdə Almaniyannın İstanbuldakı səfiri Bernstorf olmuşdur.

«Bizim həyatımız təntənəli bir surətdə Türkiyə sultanı tərəfindən qəbul edildi.»: Burada və davamında söhbət, Azərbaycan həyatının 3 iyul 1918-ci il tarixində taxta çıxan Osmanlı sultanı VI Mehmed Vahid-dəddini təbrik etməsindən gedir.

«Səlamlıq zamanında...»: Osmanlı dövlətində padşahların cümə namazını xalqla birgə qılması, namazdan əvvəl və sonra xalqla görüşməsi adətii «səlamlıq», yaxud «cümə səlamlığı» adlanırdı.

Azərbaycan Parlaməni dövəti münasibətə ilə

«X. İ.»: Bu imza Xəlil İbrahimə məxsusdur.

TRANSLİTERASIYA İLƏ BAĞLI QEYD VƏ ŞƏRHLƏR

Erməni-gürcü münasibəti

«Bir hissəsini Gürcüstan, bir hissəsini Ermənistan, bir hissəsini özümlüz yerləşdirəcəyimizi dərdəhdə etdik.»: Çıxışın bu hissəsi səhv tərcümə edilmişdir. Belə olmalıdır: «Təklif etdik ki, qəçqımların üçdə birini Ermənistanın sərhədləri daxilində qəbul etsinlər, üçdə birini Armarvir rayonuna göndərsinlər, üçdə birini isə biz özümlüzdə saxlamalığa söz verdik.»